Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. | Число 257. | Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 3. падолиста, 1921. | VOL. XXIX. | No. 257. | Jersey City, N. J., Thursday, November 3, 1921. | THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

СУДОВЕ РІШЕННЄ ГОТОВО ДОВЕСТИ ДО ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

ІНДІЯНОПОЛИС, Індіяна, 1. падолиста. — Як лише суддя федерального суду Ендерсон видав судовий приказ до юнійних урядників в вест-верджінськім окрузі мягкого вугля, щоби вони перестали орґанізувати робітників, а до властителів копалень, щоби вони перестали стягати зі своїх робітників при виплаті юнійні вкладки, як се копальні робили на основі умови з майнерською юнією, зараз предсідатель сеї юнії, Джан Луис, вислав до усіх місцевих юній, належачих до Юнайтид Майн Веркерс оф Америка, телеграму, в котрій припоручує їм поступати з усіми підприемцями, які важилибся піти за судовим приказом, так ,гейби вони зломили контракт з юнією.

Джан Луис не каже в своїй телеґрамі, як саме юнії мають поступати з підприемцями, які пішлиби за судовим приказом, але всі поясняють його слова в той спосіб, що він припоручив їм вийти на страйк. В своїй заяві Луис каже, що умову, на основі котрої копальні відтягають („чек оф") робітникам при заплаті юнійні вкладки, зроблено за посередництвом американського уряду та що ся умова обовязує до кінця марта слідуючого року.

Телеґраму вислано до юнійних урядників в 16 стейтах, в котрих живе 350.000 робітникві з усіх 550.000 вуглевих майнерів, що належуть до майнерської юнії. Телеґрама відноситься лише до юній майнерів мягкого вугля („дитюминес ковл"), а не до майнерів твердого вугля.

Який наслідок буде мати приказ судді Ендерсона, видно з сього, що в Індіяна уже декотрі майнери покинули роботу, як лише копальні заповіли, що вони будуть придержуватися приказу суду.

СКАНДАЛЬНІ ЗАКИДИ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

ВАШИНГТОН, 1. падолиста. — Сенатор Вотсон з Джорджії підняв проти американської армії в Европі такі тяжкі та скандальні закиди, що аж сенат ухвалив відразу розвести в їх справі точне слідство.

Сенатор робив сі закиди аж кілька разів. Наперед написав він їх в своїй ґазеті в Джорджії. Потім згадав про них підчас своєї промови в сенаті, а коли кількох сенаторів домагалося близчих пояснень в тій справі, він виголосив другу промову, в котрій ще ширше розвивав свої закиди. Він закидає, що американські військові власти висилали жовнірів на шибеницю без найменчої провини і без найменчої тіни якогонебудь суду; що американські офіцери стріляли своїх жовнірів за мниму образу їх офіцирської чести; що американські офіцири переміннли сестри милосердя на прості положниці для себе; що жовнірів, які попадали при дорозі, трактовано у звірський спосіб, і т. п.

Закиди сенатора Вотсона предложено зараз сенаторови Ведсвертови, предсідателеви сенатового комітету для справ армії, і за його стараннем ухвалено резолюцію, щоби зложити зі сенаторів спеціяльну комісію, яка має зажадати від сенатора Вотсона доказів на пороблені ним закиди та повести як найдокладнійше слідство в сій справі.

Зараз потім секретар Вікс видав заяву, в котрій перечить правдивість закидів, пороблених Вотсоном. Рівночасно кількох ґенералів американської армії, що були на війні у Франції, видали подібні заперечення.

СТАРАЮТЬСЯ ПОКІНЧИТИ СТРАЙК МОЛОЧАРСЬКИХ ВІЗНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 1. падолиста. — За стараннем мейора міста Ню Йорку в найблизчих днях прийде до конференції представників підприемців, продаючих молоко, та представників юній 12.000 молочарських візників, що недавно вийшли на страйк, домагаючися підвишки своєї заплати. Обі сторони уже згодилися вислати своїх представників на таку конференцію.

Тимчасом страйк візників йде повним темпом. Молочарські підприемства навіть не пробують розвозити молоко, уважаючи видно таку акцію за засуджену з огри на невдачу.

СПРАВА ВАШИНҐТОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЛЯ РОЗБРОЄННЯ.

ВАШИНГТОН, 1. падолиста. — Президент Гардинг оголосив нині склад дорадчого комітету американської урядової делеґації на вашинґтонську конференцію для справи зменчення зброєнь.

Дорадчий комітет буде складатися з 21 людий, межи котрими є передусім знатоки військових та торговельних справ. Межи ними є також дві женщини та двох представників американських робітничих юній, а саме: Самуель Ґомперс, предсідатель Американської Федерації Праці, та Джан Луис, голова вуглевої майнерської юнії, Ди Юнайтид Майн Веркерс оф Америка.

Попри сей комітет іменовано ще так званий технічний штаб, зложений майже виключно з політичних знатоків. Йому до помочи додано один штаб для армії та один технічний штаб для справ фльоти.

ЗАНОСИТЬСЯ НА СТРАЙК РІЗНИКІВ.

ШІКАҐО, 1. падолиста. — Вчора обчислено вислід голосовання, зарядженого межи членами різницької юнії над справою страйку.

На се питанне відповіло „так" 35.354 робітників, „ні" 3.490. Тому сподіються загально різницького страйку у великих різницях Америки.

$100-РОВИЙ БОНД З НЮ ЙОРКУ

(Гарний примір до наслідування).

В адміністрації видавництва „Свободи" явився вчера д. НИКОЛА ГЕРМАН, з Ню Йорку і зложив $100 на бонд Позички Національної Оборони для здобуття незалежности Галицької Держави. Віддав сі гроші не крикливий патріот, але тихий склепар з під ч. 227 Ave. B, міста Ню Йорку, котрий відчув потребу помочи українському правительству. Здається, що п. Н. Герман є одиноким купцем стодолярового бонду в Ню Йорку і се повинно дати нагоду нюйорським Українцям до збітовання його. Не штука бітувати Український Робітничий Союз в Скрентоні і його босів та малопольського редактора їх органу Бр-р-иска, бо тих всіх одним центом збітуєте. Тож беріться бітувати п. Н. Германа.

УКРАЇНЦІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ.

В Ню Йорку отворено в суботу, дня 29. жовтня с. р., велику виставу, уладжену всіми народностями, які склались на американську націю, у великій касарні 71-ого полку (71 Реджимент Арморі) при 34-тій улиці і Парк евеню.

Вистава буде тривати два тижні і буде замкнена 12-го падолиста с. р.

Українці на виставі мають свій окремий відділ. Також будуть брати участь в походах і концертах.

Тикети на виставу можна дістати при касі від 34-ої улиці.

ДИВНА ПРИГОДА САМОГОННИКА

До Злучених Держав приїхав недавно один Анґлієць, щоби тут, в краю прогибіції, найти живі арґументи проти прогибіційної аґітації, що тепер ведеться в Анґлії передовсім самими Американцями. Хоч він приїхав всего кілька днів, тому, він вже заявив, що має найкращий арґумент проти прогибіції. Се пригода одного „бутлеґер" — а (людини, що варить самогонку) коло Балтимор.

Їдучи автомобілем недалеко одного місточка коло Болтимор Англичанин здивувався немало, побачивши кількох людий, добуваючих з дороги велику брилу смоли, котрої уживається при будованню доріг. Ще більше здивувався він, як побачив, що робітники були дуже зацікавлені своєю роботою і видимо з великим занятєм слідили за тим, як будівляний журавел піднимає брилу смоли в гору. Подорожний задержав автомобіль і став слідити за роботою, котра видалася дуже підозрілою, тим більше що в хвилі, як журавель витягнув брилу смоли з дороги, подорожний зі здивованнем побачив, що брила має щось немовби людську постать. На його запит відповіли йому робітники, що там в смолі є дійсно відомий на всю околицю винокур. Заробивши видно добре під неділю на своїм незаконнім підприемстві, він закропився міцно власним виробом так, що й не тямився, як вертаючи домів, положився спати на дороґу. Вибирав собі видно тепле місце на спанне, бо положився на ще не застигнувшу смолу, розляту на дорозі та приготовану до роботи на другий тиждень. З часом смола застигла і заціпила чоловіка. Люди, що йшли дорогою, донесли фармерам про пригоду їх однесельчанина, і сі зараз виїхали з нарядами добути чоловіка зі смоли. Показалося, одначе, що він так застряг в смолі, що без машинерії його не добути. Мусіли вертатися домів і привезти будівляний журавель. Аж при його помочи добули чоловіка зі смолою з дороги, поставили його на фіру і відвезли до села, де взялися долотами і тим подібними наряддями відбивати від нього смолу.

Англичанин каже, що він уже може вертати до Анґлії, бо уже має найкращий арґумент проти прогибіції, який він лише міг собі подумати; він ручить, що щось подібного не можливо в Анґлії ані в жаднім другім краю, де законом дозволено пити алькоголічні напитки.

В ГОСТИНІ У НЮ ЙОРКУ.

(З Дейтон Нюс).

Ню Йорк найбільше місто в Америці і що до людности може на цілій земській кулі найбільше. 5,620.048 людей густо стовпилось і живе, ворушиться та промишляє на тій сотні квадратових миль, що простягаються „від Бетері до Бронкс" і від ріки Гудсону через бруклинські мости до моря. Чотири міліони долярів проїдає Ню Йорк кождого дня. Кождого дня приїзджає до Ню Йорку 250.000 до 300.000 „гостей", всякого народа з Америки і з усіх сторін світа, по ділу і без діла. В послідним році збиралися в Ню Йорку 652 конвенції: 1.500 готелів має поміститн приїзджаючу публику; в однім з них, найбільшім, є 2.200 комнат. Кажуть, що в однім з нюйорських готелів працює 125 кухарів і що в тім-же готели гості та прислуга через необачність товчуть стільки скляної та порцелянової посуди, що року треба докуповувати нової за сто тисяч дол.

Та для окремої людини, для людської індивідуальности Ню Йорк не має ні часу ні прихильности ні уваги. І на його „роспуттях велилюдних людина може так само безпомічно і безслідно пропасти як на безлюдній пустини.

ПЕРЕЛЮДНЕННЯ МІСТ.

На один дім в Лондоні припадає пересічно лише 6 мешканців, в Ню Йорку 20, в Парижі 25, в Берліні аж 50. Та найгірші з того погляду відносини в Варшави, де в однім домі живе пересічно 100 людей, а в одній комнаті чотири з половиною. Половина усіх мешкань в Варшаві складається з одної комнати.

УМОВА ПОЛЬЩІ З АМЕРИКАНСЬКИМ БАНКОМ

Один американський банк в Ню Йорку, Ґаранті Траст Ко., заключив недавно з польським урядом умову про пересилку дрефтів до Польщі. На основі сьої умови згаданий банк має занятися пересиланнем всіх грошевих дрефтів, що йдуть з Америки до Польщі. Проти сеї умови польського уряду виступило відразу кілька банків, передовсім польський банк Яна Смульського в Шікаґо, відомого вшехполяка, а притім противника уряду Пілсудського. Він і ще кількох банкирів внесло до американських банкових властий протест проти умови, зробленої польським урядом з американським банком в Ню Йорку, заявляючи, що така умова фаворитує (дає першеньство) одному банкови і тим самим кривдить другі банки. Стейтовий департамент розбирав справу протесту Смульського і видав оречення, що в умові польського уряду з Ґаранті Траст Ко. нема ніякого фаворитовання, бо навіть американський уряд послуговується такими умовами. (Американський уряд має з одним банком умову щодо грошевих посилок до Анґлії.) Американський департамент стейту видав пояснення до свого рішення і в ньому показує, що довело до такої згоди межи нюйорським банком та польським урядом. Сей банк висилав велику частину посилок Поляків. Посилки не доходили, а польські іміґранти нарікали на банк. Банк розвів слідство, котре виказало, що за недорученне гроший винувати не хто инчий, лише самий такий польський уряд, котрий всі грошеві посилки для якоїсь невідомої причини задержав. Ґаранті Траст Ко. тоді запротестувала проти такого ведення бизнесу польським урядом. Наслідок того протесту був такий, що згаданий банк, за згодою кількох більших американських банків, зробив умову з польським урядом про виключне посередництво в пересилці гроший до Польщі. Діставши таке пояснення від департаменту стейту, Смульський та його товариші відкликали свій протест.

ЩО БУЛО У ЛЬВОВІ?

„Львівські польські ґазети доносять про якісь таємничі випадки у Львові, а саме, що з суботи на неділю поперетинано телефонічні получення, що лучать будинки військових і цивільних властий з централею в почтовому будинку. День перед тим підложено огонь під деревлене рештуванння зелізничого мосту в білогорському лісі. Справці незнані.

ЦІКАВА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ.

На засіданню варшавського сойму дня 6. жовтня, внесли посли людово-народової партії інтерпеляцію до міністра внутрішних і військових справ, в якій підносять, що з Польщі і за кордоном поширюють вісти про намір військових сфер довести до державного замаху і заведення диктатури, в ціли унеможливлення контролі сойму і приготовлення нової війни. Крім сего інтерпелянти поклйкалися на статті в „Новій Реформі", де такого роду вісти трактовані поважно, хоч підкопують моральний і матеріяльний кредит в Польщі.

ПОВСТАНЦІ НА УКРАЇНІ СПОДІВАЮТЬСЯ НЕДАЛЕКОЇ ВЕЛИКОЇ ЗМІНИ

ВАРШАВА, столиця Польщі, 4. жовтня. — Часопись „Свобода" (московська), яку видає Борис Савінков, умірковании соціяліст, ворог большевиків, містить лист українського повстанського отамана Струка до отаманів і старшин (офіцирів) київського повстанського округа на Україні.

В сьому листі отаман Струк пересилає їм поздоровленне і взиває їх, щоби держались кріпко з огляду на надію недалекої великої зміни.

ЛЯХИ ОГОЛОШУЮТЬ СТАН ОБЛОГИ В ГАЛИЧИНІ.

ВІДЕНЬ, 15. жовтня. — Тутешнє російське советське інформаційне бюро „Роста" подає отсю відомість з Перемишла, в Галицькій Україні:

Тутешній тижневик „Український Голос" сповіщає, що польські власти проголосили стан облоги в полудневій Самбірщині.

За причину подано, що там появились зоружені відділи, які находять охорону місцевого населення.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПОДАТКИ В ПРОДУКТАХ НА УКРАЇНІ.

ВІДЕНЬ, 13. жовтня. — Тутешнє советське інформаційне бюро „Роста" подає отсю вістку з Чернигова на Україні під датою 8. жовтня с. р.:

Конотопський повіт, в Чернигівщині, зложив весь податок в продуктах, який на нього наложено.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ НЕ ПРИЇДЕ НА ОТВОРЕННЄ КОНФЕРЕНЦІЇ У ВАШИНГТОНІ.

ЛОНДОН, 1. падолиста. — Тут урядово повідомляють, що премієр Ллойд Джордж не поїде на отворенне конференції в справі розоружень у Вашинґтоні.

Він мусить задержатись ізза ірляндських переговорів.

Сподіються, що можливо приїде пізнійше.

БРИТІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВИШЛЕ ВІДПОВІДЬ НА БОЛЬШЕВИЦЬКУ НОТУ.

ЛОНДОН, 1. падолиста. — В авторитетних кругах заявляють, що правительство Великої Британії відповість на ноту московського большевицького комісаря заграничних справ, Юрія Чічеріна, який заявив згоду большевицького правительства приняти давні ацрські довги.

Британське правительство у відповіді скаже, що большевицьке правительство згадає тільки про царські довги, які є лиш частиною російських заграничних довгів.

Далі британське правительство заявить большевикам, що про аліянтську конференцію в справі російських заграничних довгів, яку пропонує Чічерін, може дати відповідь щойно по спільній аліянтській нараді в сій справі.

Кромі того британське правительство зажадає дальших подробиць у справі сього большевицького предложення.

„МАЛА АНТАНТА" ЖАДАЄ, ЩОБИ УГОРЩИНА ПОЗБАВИЛА ГАБСБУРҐІВ ПРАВ ДО УГОРСЬКОЇ КОРОНИ.

ПАРИЖ, 1. падолиста. — Тутешній посол чеськословацької республіки заявив, що „мала антанта" (Чехословаччина, Румунія і Югославія) годиться сповнити домаганне аліянтських великих держав і не буде посилати своїх військ до Угорщини. Одначе „мала антанта" настоює, аби переведено основне розоруженне Угорщини, та щоб її правительство проголосило скиненне Габсбурґів з угорського престола.

КАРОЛЬ І ЗИТА ПЛИВУТЬ ДУНАЄМ.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 31. жовтня. — Бувший цісар Кароль Габсбурґ і його жінка Зита покинуть завтра монастир в Тігані і виїдуть до Фельдвар над Дунаєм, де всядуть на британську воєнну лодку „Ґловворм".

Лодка відвезе їх до Ґалацу, в Румунії, около 100 миль від устя Дунаю. Відти заберуть Кароля і Зиту на панцирний корабель „Кардифф", котрий єн міг тепер поплисти горі Дунаєм ізза опаду води.

ПОСОЛЬСТВО РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ В ВАРШАВІ.

БЕРЛІН, 14. жовтня. (Вл. кор. „Свободи"). — В суботу, 8. жовтня, до Варшави прибуло совітсько-українське посольство в складі 50 осіб, серед яких є частина жіной.

У склад совітського посольства крім голови Шумського входять: радник Ісаак Хурґін, перший секретар Сіяк, другий секретар Попів і делеґат народнього комісаріяту освіти П. Любченко.

На головнім двірці посольство зустріли пюедставник польського міністерства закордонних справ Хорощовський і секретар совітського російського посольства Лоренц. Шумський з деякими членами посольства переїхав до готелю „Вікторія", а решта, через брак вільних покоїв у готелі, залишилась понище в потягу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ПОЛАГОДЖЕНО, АЛЕ ВІДЛОЖЕНО.

По довгих конференціях, торгах, просьбах та погрозах полагоджено зелізничий страйк, що висів над Злученими Державами як градова хмара висить над засівами. Пять так званих великих зелізничих юній постановило відкликати виданий уже юнійними членами приказ вийти на страйк дня 30. жовтня. Сей приказ був виданий по шікаґовській конференції, котру скликала Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав, а на котрій були представники зелізничих підприємств та представники пятьох великих юній, що заповіли страйк, та представники других юній, що вийшли на страйк „зі симпатії".

Юнії постановили відступити від своєї погрози, коли їм дано два запевнення. Одно запевненнє було від представників зелізничих підприємств. Підчас своїх сварок зі зелізничими зарядами юнійні провідники нераз підносили, що самі зелізниці не дбали за припоручення Зелізничої Робітничої Ради і не зважали на її прикази, а ще частійше робили ріжні зарядження без відома і волі сеї Ради, проти виразної постанови закона. Така практика зелізничих зарядів викликала серед зелізничих робітників непевність свого становища; вони бачили, що Ради уживається лише тоді, коли ходить обороняти інтереси зелізниць, а обмежати права робітників; коли ходить о оборону прав робітників, Рада не вмішується, зглядно зелізниці поступають собі так, гейби її не було. Річ ясна, що се почутте причинилося не мало до викликання серед робітників страйкового настрою. Юнійні провідники се виразно признали. Тому Зелізнича Рада, збираючися полагодити страйк, мусіла постаратися, щоби зелізничі заряди дали юніям запевнення, що на будуче зелізниці будуть придержуватися постанов Зелізничої Ради і без її дозволу не будуть самовільно зміняти правил праці і заплати. В той спосіб усунено одну трудність, що довела до страйку.

Другою трудностю був страх зелізничих робітників, що зелізниці не вдоволяться добутим від Зелізничої Ради признанням собі права знижити робітникам заплату о 12 процент, але незадовго внесуть дальші домагання в тім самім напрямі і будуть домагатися дальшого зниження робітничої заплати. Се й була головна причина, чому зелізничі робітники домагалися від юнійних урядників видачі приказу виходити на страйк. Було видимим, що юнійні провідники не згодяться відкликати страйкове зарядженне так довго, доки зелізниці не дадуть робітникам запевнення, що вони не будуть домагатися в найблизчій будучности дальшого зменчення заплати. Трудність лежала в тому, що зелізниці не то що не хотіли такого запевнення дати, але ще й заповідали, що власне такі домагання дальшого зниження заплати в найблизчім часі внесуть. Та тут ситуацію вратувала Зелізнича Рада, котра виступила з успокоюючою заявою, що вона не буде могти взятися за розбиранне справи дальшого зниження заплати, поки не рішить залягаючих перед нею спорів за зміну правил праці, себто ще яких вісім місяців. Супроти сього юнійні провідники побачили невідповідність страйку проти знижки заплати, яка може прийти аж в половині слідуючого року.

Зрештою були також другі справи ,що штовхали юнійних урядників відкликати зелізничий страйк. Передовсім становище, заняте американським урядом супроти страйку. Уряд дав до пізнання, що він ужиє всіх зусиль, щоби не допустити до перерви зелізничого руху. Військові власти уже почали орґанізувати страйколомів зпоміжи жовнірів, а прокуратори лагодилися виступити одностайно з відповідними судовими заборонами проти страйку. Робітничі юнії знають, що значить вмішуванне уряду в страйк. Історія пулманівського страйку з 1894. року, зломаного передовсім завдяки вмішанню уряду по стороні зелізниць, стоїть в тямці кождому, що знає історію американського робітничого руху. Американські юнії знають, що нема що виходити на страйк, коли уряд віддає свою машинерію на вжиток ворога страйкарів.

Певна річ, що при належитім впливі робітництва уряд не важивбися того зробити. Не позволивби він собі також на такий крок, якби американська опінія станула твердо по стороні страйку і страйкарів. Та сього в зелізничім страйку навіть сподіватися не можна було, раз, бо публика занадто болючо відчулаби страйк на зелізницях; друге, бо Зелізнича Робітнича Рада представила страйк як бунт проти своеї законної, а замирюючої власти; по трете, бо самі провідники страйку поділилися в справі страйку ,і коли одні робили все для його успіху, другі старалися йому запобіґти. Арґументи противників страйку ворожі страйкарам ґазети рознесли по краю, ослаблюючи симпатію публики до робітників.

Серед таких умов провідники робітничих юній бачилися примішеними видати зелізничим юністам приказ, відкликуючий заряджений уже страйк. Як однак видно з перебігу сього відкликання, страйку не полагоджено. Говорити про полагодженнє його можнаби хиба тоді, якби полагоджено справу, що стала причиною його зарядження. Як ми бачили, сього не полагоджено, а лише відложено, доки не будуть полагоджені другі, пильнійші справи. Справа зелізничого страйку готова знов виринути за кілька місяців. Тоді може прийдеться зелізничим робітникам зміряти свої сили зі силою зелізничих підприємств в завзятій боротьбі на життє і смерть.

НЕЧУВАНЕ ВАРВАРСТВО.

Дотеперішні вісти з рідного краю стверджували нам постійно, що окупаційний режім Польщі ,який стремить до знищення відпорної сили українського населення Галицької Землі, триває далі з незміненою силою. Але те, що принесли нам останні вісти з краю, доказує наглядно, що окупаційний режім Польщі **розпочав уже варварські оргії над безборонним українським населеннем, та мабуть тепер дійшов вже до вершин некультурности і безправства, нечуваного у світі.**

Недопусканнє української молодіжи до науки в університеті у Львові було тогідь одним із найтяжших докорів, котрі піднесло наше представництво супроти Польщі, та засоромлені представники польські викручувались замітом, що отсе є вислідок виїмкових заострень тільки в однім університеті у Львові, заявляючи одночасно, що українські студенти мають зате необмежену спромогу студій в інших університетах у Східній Галичині. Колиж протекторам Польщі пояснено в Парижі, що у Східній Галичині є тільки один і одинокий університет у Львові, тоді Поляки заслонювались бляґою намріреного основання університету в Станиславові та мнимою свободою університетської науки в Польщі навіть супроти чужинців.

Аж тепер виступила в цілій наготі **нікчемність польської „культури", толеранції і справедливости.** Дня 25. вересня с. р. відбулось у Львові віче польської академічної молодіжі проти основання приватного українського університету, де прозвано українських студентів конокрадами ґ пастухами, для яких не треба університету. На сім вічу явився також польський ректор університету, Каспрович, в пянім стані, і так успішно промовляв в дусі вшехпольсько-демаґоґічнім, що польська академічна молодь рішила передати справу українського університету **в руки поліції** і постановила, що до вписування на університет у Львові можуть бути допущені лиш ті студенти, котрі приймуть польське підданство і польську військову службу.

Отсе прилюдний акт польського бандитизму проти змагань українського народу до науки і культури. Та за тим актом польського ректора університету і його трабантів-студентів пішла акція польської поліції. В імя ідеї польської державности арештовано у Львові: проф. д-ра Василя Щурата, ректора українських університетських курсів і голову Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові; проф. Михайла Галущинського, та українських студентів, аби насильно недопустити української молоді до науки і культури.

Всесвітня історія безперечно закарбує сей акт польської дичі на рахунок боротьби культури проти европейських Азіятів польського племени!

Рівночасно відбувається в многострадальній Східній Галичині **статистичний розбій Польщі проти автохтонного українського населення Галицької Землі, щоби насильством доказати, мовби у Східній Галичині Поляки були більшостю.** А коли українське населенне не піддалось безправному актови польської статистики і конскрипції, — посипались на український нарід у Східній Галичині акти терору, арештів, побоїв, рабунків, розбоїв і військових експедицій зі сторони польської військової окупації, що не маю до того ніякого права.

Не помогли представлення Української Національної Ради, внесені вчасно до Конференції Амбасадорів в Парижі, щоби вона іменем леґальних суверенів заборонила Польщі неправно виконувати ті акти державної адміністрації у Східній Галичині. І ось прийшли політичні розбої в центрі Европи і під патронатом побідних держав антанти, що собі бажають мира і національної справедливости. І чим довше триває розпуст Польщі, а занедбанне зі сторони Найвисшої Ради Мирової Конференції, тим труднійще буде уладженнє державного становища Східної Галичини на розмежу Сходу Европи, бо ніщо більше не накликує большевизму, як розлад в Европі.

Тому Президент Української Національної Ради вніс до премієрів держав Антанти останній апель про інтервенцію і поміч.

Відень, 12. жовтня, 1921.

Др. Кость Левицький.

ПІСЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАМАХУ У ЛЬВОВІ.

(Від власного кореспондента).

Як я вже писав, польське правительство, нехтуючи міжнароднє право, по якому українська Галичина не належить до Польщі, поділило її так, як цілу Польщу — на воєводства. Сим хотіло воно заманіфестувати, що вважає українську Галичину частю Польщі.

Спершу був плян, щоби поділ української Галичини на воєводства відсвяткувати з великою парадою, в присутности начальника держави Пілсудзкого. Одначе сей плян занехано, очевидно, щоб не наразити собі держав антанти таким голосним потоптаннем міжнародного права. Польські воєводи у Львові, Станиславові й Тернополі, обняли урядуваннє без ніякої паради, по тихо, — можна би сказати — по злодійськи, щоб ніхто посторонній не завважив.

За те до великої польської паради у Львові вибрало польське правительство иншу нагоду. Щоб піднести торговельне значінне Львова, польське правительство в порозумінню з польськими промислово-торговельно-фінансовими кругами рішило устроювати у Львові періодичні т. зв. „східні торги" („тарґі всходнє"), які приваблювали би до Львова купців з Румунії, України й Росії. Сподіваючися вдержати зрабовану українську Галичину в своїх руках, Польща хотіла би зі Львова зробити торговельний центр, з якого польська торговля мала би завоювати схід Европи.

Відкриттє перших „східних торгів" Польща задумала використати як велику маніфестацію польської державности у Львові. Устроєно велику параду, на яку спроваджено начальника держави Пілсудзкого; спроваджено дуже богато чужоземних журналістів, щоб вони переконалися, дивлячись на польську параду, що Львів є польське місто.

* * *

Для чужоземних гостий, купців і журналістів, спроваджених Польщею на отворенне „східних торгів" у Львові, Українці видали (очевидно тайно) по французьки отсю відозву:

„Панове Гості! Ви приїхали до краю вам незнаного. Сей край, се Східна Галичина, яку заселює український нарід; він творить 72% всего населення, коли Поляки мають тільки 14%, Жиди 13%, Німці 1% населення. В 1918 р. утворив український нарід сього краю Західно-Українську Народню Республику, якої столицею став Львів. В 1919 р. окупувала Польща сей край і вбийствами викорінює наші змагання до незалежности. Суверенами Східної Галичини на основі сен-жерменського мирового договору є держави антанта. В їх руках лежить наша будучність, але український нарід ніколи не згодиться на польське ярмо. Ви не побачите наших мук, бо Поляки закриють їх перед Вами. Та Поляки так нас гнетуть, що се переходить людські поняття. Ми наводимо Вам лиш один факт: українська молодь позбавлена студій у висших наукових заведеннях. Дня 22. вересня — три дні перед Вашим приїздом — переведено загальні ревізії та замкнено приватні університетські курси, на яких училися українські студенти. Кольонізація краю робить застрашаючі поступи. Вся свобода для Українців знесена. Економічний розвиток цілковито вбито. Серед сих обставин устроюють Поляки „східні торги". Вони отхіли би вирішенне долі сього краю поставити перед довершеним фактом. Не дайте собі замилити очий блахманом поверховної польськости сього міста і краю. Львів і Східна Галичина, се український край, і Поляки є тут лише наїздниками й тиранами. Ми звертаємося до Вас, панове журналісти, фабриканти й купці! Коли повернете домів, розкажіть Вашим землякам, що крім „східних торгів" **Ви почули голос розпуки чотирох мілїонів Українців,** мешканців Східної Галичини, яких тепер позбавлено всяких людських прав. Впливайте на публичну опінію Вашої Вітчини, щоб держави антанти і Союз Націй вирішили вже раз долю Східної Галичини. — Українці".

* * *

Доля хотіла, що чужоземні гості почули голос розпуки чотиром міліонів Українців Галичини не тільки з наведеної відозви, але також з **вистрілів** українського студента Степана Федака, звернених в авто, в якім сидів начальник польської держави Пілсудзкий і львівський воєвода Ґрабовський, — перший: особовий символ польської державности взагалі, другий: представник польської державности у Львові.

Перші відомости про сі вистріли подано як про замах на Сілсудзкого. Та сам Федак сьому перечить. Після арештування сказав він до комісаря поліції: „Прошу сказати начальникови польської держави Пілсудзкому, що я не стріляв до нього, а хотів убити воєводу Ґрабовського за все те, що з нами виробляють".

Польська преса заспорила, для кого були призначені кулі Федака: для Пілсудзкого чи для Ґрабовського. Прихильники Пілсудзкого твердять, що Федак хотів убити Пілсудзкого. Сим хотять вони підняти авторітет Пілсудзкого як національного героя, який за польську справу був наражений на смерть від української кулі. Противники Пілсудзкого не хотять робити його національним героєм і тому кажуть, що Федак — як сам сказав — стріляв у Ґрабовського.

Марний спір! Бо кождий Поляк так ворожо відноситься до українського народу, кождий як не є безпосередним катом українського народу, то морально відповідає за всі ті муки, які терпить український нарід під Польщею, — що в кого не попала би українська куля, був би се тільки акт справедливости.

* * *

Степан Федак, се молодець, який має всего 21-ий рік життя. Є він син д-ра Степана Федака, адвоката, директора „Дністра", голови „Українського Горожанського Комітету". Підчас світової війни вступив він, як ученик ґімназії, до Українських Січових Стрільців. Потім був якийсь час в військовій Академії в Відні. Коли утворилася Західно-Українська Народня Республика, він став у рядах української армії й визначився в боях проти Поляків. Разом з галицько-українською армією пішов на Велику Україну. Там перебув тиф. Вернувши до Львова, приготовлявся до технічних студій.

Родина Федаків є відома з своєї побожности. Голова родини, д-р Степан Федак, є заслужений український діяч на господарсько-фінансовім полі. В політичнім русі не брав участи. Належав до тих людий, які в відношенню до Поляків були умірковані. Видно, яка страшна польська неволя, коли молодець з такої побожної й національно умірованої родини дійшов до того, щоб вистрілом у представників польської держави запротестувати проти мук українського народу.

* * *

Зараз на місци вистрілів польська товпа кинулася на Федака і важкого його побила Він сам, вистріливши три рази в авто, в якім сиділи Пілсудзкий і Ґрабовський, четвертий вистріл звернув у себе, хотячи відобрати собі життє. Сим вистрілом важко зранив себе. Рівночасно якийсь польський офіцир зранив його шаблею в голову. Коли він впав на землю, польські офіцири почали копати його чобітьми. Якби поліція не була забрала його, був би згинув на місци.

Тепер лежить важко хорий. Часто тратить притомність. Носом і ротом виходить кров. Польські тюремні власти не дозволяють, щоби йому з дому приносили їсти. А тимчасом він потребує найстараннійшої опіки, тай то не знати, чи й така опіка привела би його до здоровля. Відмовляючи йому потрібної опіки, польські власти хотять його замучити без суду.

Коли-б він прийшов до здоровля, то стане перед суд присяжних. Кождий чесний і справедливий суд, зложений з громадян, мусів би його увільнити, маючи на увазі те важке положенне його народу, яке заставило його зважитися на таке діло. Та львівський суд присяжний буде зложений з Поляків. Отже треба сподіватися як найтяжшого засуду.

* * *

Польські власти переводять в цілій Галичині численні ревізії а арештування, шукаючи за нитками „українського заговору".

Так само ще сильнійше напосілися на українську пресу. „Український Вістник" і „Вперед" виходили що дня поконфісковані. А за пару днів польська поліція заборонила видавати „Український Вістник".

Тепер очевидно на українське населенне впадуть ще гірші переслідування ніж доси.

Гайдельберг, 5. вересня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

„ВЕЛИКИЙ ХАМ".

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Російські большевики поставили памятник Юді Іскаріотови, яко „жертві буржуазного суспільства". Чому Юда Іскаріот був жертвою буржуазного суспільства, а не жертвою власної підлоти — се таємниця большевиків. Досить того, що з цілого Нового Завіту большевики **саме цей образ** вибрали для увіковічення. Не постать Христа, не постаті апостолів, навіть не постать Ірода — здавалося-б, така рідна й близька сучасним іродам-душогубам — звернули на себе увагу большевицьких можновладців. Якраз постать Юди Іскаріота, найбридкійша, найогидливійша й найпаскуднійша з цілого Нового Завіту, показалась большевикам єдине достойного увіковічення. Чому? **Бо рідні душі пізнали себе на віддаленню віків.** Сучасні Юди Іскаріоти через голову двох тисячеліть подали руку свому духовому батькови.

Українські большевики пішли ще дальше. Шукаючи свого праобразу в тумані віків, вони знайшли щось краще від Юди. Що таке кінець-кінцем той Юда? Він продав за трийцять серебренників Христа. Але перш за все Христос не був йому ані сват, ані брат, а тільки учитель, а до того-ж він хоч небагато, але всетаки щось заробив на цім ділі. Потім він ще й повісився, отже мав якусь совість, якийсь стид. Ні, виводити свій рід від Юди Іскаріота українським большевикам не випадало.

Хам, Ноїв син — ось хто духовий батько українських большевиків. Це не наклеп, не вигадка й не дотеп з нашого боку, а лише сконстатуванне доконаного факту. Честь сього винаходу належить представникови нової комуністичної поезії на радянській Україні тов. Валеріянови Поліщукови.

Сей славний поет-комуніст написав поему „Великий Хам", в якій прославляє Ноєвого сина Хама за ту відвагу, з якою він насміявся над власним батьком, розкривши його наготу. Валеріян Поліщук прославляє Хама за величність його духа, з якою він виступив проти закорінілих забобонів, проти власних братів і проти цілого світу.

Коли порівняти Хама з Юдою, то перевага безперечно буде на стороні першого. Він виступив не проти чужого по крови учителя, а проти рідного батька. Він не взяв за свій відважний вчинок ніякої нагороди, а зробив його, як то кажуть, тільки з доброго дива чи від дурного розуму. Він і не повісився після такого прояву величности свого духа, а жив собі далі, наче нічого й не сталося.

Найлютійший ворог українських большевиків не придумав би для них кращої характеристики від тої, яку дав їм (і самому собі) український поет-комуніст Валеріян Поліщук. Російські большевики справедливо порівняли себе з Юдою Іскаріотом. Для більшости з них Росія була тим, чим був Христос для Юди — чужою по крови стороною, де вони тільки училися. Бо що таке Росія для Бронштейна, Нахамкеса, Апфельбаума, Йоффе й Рабіновича? Вони там тільки пройшли першу школу, але не зрослися з нею душею й серцем, не покохали її. Почуттє заздрости й ненависти легко могло собі знайти місце в їхніх серцях, і в результаті — большевики розпинають Росію, як Юда віддав на хрестні муки Христа.

Большевики російські мають і свої трийцять серебреників. Першу „рату" вони дістали від Німеччини, а решту вони мають тепер. Вони мають владу, мають гроші, живуть у роскошах, бенькетують.

Чи повісяться кінець-кінцем російські большевики, щоб цілком додержати подібність до їхнього духового батька Юди? Сами вони ледве чи це зроблять, але що кінець-кінцем хтось їх повісить — у тім нема сумніву. Подібність буде отже додержана у всіх подробицях.

А українські большевики? Вони тільки Хами. Для них Україна не чужа сторона, як Росія для російських большевиків, а **рідна мати.** Вони народились і виросли на її лоні, мати їм співала „котика", а не „баю", вони всмоктали в себе її кров і молоко. Розпинаючи тепер Україну, вони проявляють таку саму „величність духа", яку проявив Хам, насміявшись над рідним батьком.

Подібно Хамови, українські большевики не дістають також ніякої нагороди за свою „відвагу". Коли-б вони ще були господарями на своїй землі, а то вони мусять робити тільки те, що велять московські диктатори. Ні влади, ні великих грошей, ні впливу, ні слави, а тільки загальний глум і зневагу мають вони. Як Хам, вони насміялися над рідною матірю тільки з доброго дива чи від дурного розуму.

Автор поеми „Великий Хам", український поет Валеріян Поліщук, безперечно набув собі велику заслугу перед своїми товаришами й перед цілим світом, зясувавши дійсне походженнє українського большевизму від Ноєвого сина Хама. Для завершення справи лишається ще тільки поставити Хамови памятник денебудь у Києві чи Харкові. А на памятнику треба написати:

„Духовому батькови українського большевизму —
Великому Хамові —
Малі Хаменята".

Берлін, 12. жовтня.

Радянин.

ЦІКАВЕ ПИСЬМО З ГАЛИЧИНИ.

На адресу Українського Комітету в Бостоні, Масс., який збирає датки на будову приватної української ґімназії в Озірній (пов. Зборів), прийшло ось-таке цікаве письмо:

Озірна, 4. жовтня 1921 р.

Славетна Озірянська Громадо в Бостоні, Шановні Товариші і Товаришки!

Перед 20-ти літами — як певно неоден з Вас пригадує собі — підніс я гордо в гору прапор національний в Озірній і став до борби з всемогучим тоді в Озірній москвофільством. Сейчас в моїх рядах станули в першій мірі молодці, якими до нині може повеличатись. Озірна Між ними були і деякі з Вас, Дорогі Земляки! І наша ідея побідила! А побіда ся вже в короткім часі принесла і пожадані овочі.

Отсе настала війна і австрійські власти крім одночо Черняка не мали кого арештувати та вивозити до Талерґофу, бо Озірна стала українським свідомим місточком.

Зараз на початку війни прийшла російська інвазія. І знов національна ідея охоронила наше місточко від нещастя. Москалі старалися всіми силами московщити Галичину; а щоби її змосковщити, треба було вивезти священика, а надати православного, яких вже сотки й надали були. Я не допустив тодішного війта Васильковського до того, щоби він, улягаючи московським аґентам, Росточілеви й иншим, вів слідство проти пароха нібито за обиду російської армії. Не могли отже нічого зробити пароxови, не могли й прислати на його місце православного, а місцеві звироднілі елементи (Яворівський Федько) не могли і 25 підписів знайти за православем. Волинський Епархіяльний Синод прислав був до Озірної московського учителя, та я, будучи тоді в громаді секретарем, заставив його писати, а що він не вмів добре писати, то я порадив йому деінде шукати посади, бо інакше — кажу йому — наші хлопці будуть вас учити. І він послухав та відїхав.

Відтак прийшли знова Австрійці і знова не мали кого в Озірній арештувати та вішати, бо наша національна ідея була гим щитом, що охороняв наше місточко від напастий.

Мали ми відтак і инших гостий: червоно-армейців. І хоть не мало з наших людий їх виглядало як спасення; ба, можна сказати, що всі з малими вимками, але сейчас по їх приході переконалися навіть найтемніщі, що се чужі, иншого тільки рода, грабителі, які хотіли не тільки нас винародовити, нібито зробити інтернаціоналістами, а в дійсности помосковщити, бо Українець, хотяби і давався повісити за ідею комуністичну, не має у них віри і все є під наглядом московського комуніста.

Тут подам малий примір: Коли большевики були в Галичині, був вже на Галичину назначений Москвою Галицький Революційний Комітет, якого одиноким членом з Галичини був Палащук. За те однак, що він без дозволу Москалів і Жидів написав листа до Винниченка (до Харкова), а не до Раковського, сейчас його арештовано і вивезено до концентраційних таборів під Москвою, де він і доси сидить, а може вже і не жиє.

Сам голова Ревкому, Затонський, мав 6 покоїв, а уладженнє, а убрань і не злічити; а коли се виткнув йому — навіть не в очи — поручник Король, сейчас його арештували і розстріляли, буцімто за те, що у него знайдено 2 фунти кави, походячої з реквізиції — в дійсности підкиненої чрезвичайкою.

Нехай одно Вас упевнить: що всі кроваві московські царі за 700 літ свого панования не вимордували тільки народу, що сі червоні опирі за 3 роки свого шаління! Одно Вас упевняю: хто би не приходив до нас, під якими-б то будь кличами, то одно певне, що він не несе нам свободи, а неволю. І чим шумнійші кидає він кличі, тим більше він небезпечний нашій свободі!

Про теперішне положенне не буду Вам довго писати, бо виджу з присиланих часописів, що Ви богато знаєте; а з другої сторони і наша почта, яка йде за границю, є цензурована, отже колиб я Вам і написав дещо, то і так не читалиб Ви сего. В кождім разі те, що пишуть Ваші ґазети в порівнанню до того, що тут діється, є так, як мапа якогось краю до його дійсної величини. Величині нашого нещастя, наших терпінь і мук немає рівної на цілій землі. Зруйнований край, тисячі калік, вдів та сиріт, гнет на кождім поли, цілковита неволя. Страх перед арештованнями і в день і в ночи, бо на цілком безосновний донос мандрують сотки і тисячі до тюрем, а заки справа вияснится, що ти невинний, то мине і рік, або й більше. Вернеш до дому і знов тесаме. А кількож то людий вже по 2 і 3 рази були арештовані на безпідставні доноси, бо тут на таких донощиків нема кари, хиба нагороди — аванси.

Я хочу обмежитися тільки до одного поля, а се нашої школи. У нас скрізь по селах зносять науку нашої мови; а як вона і є ніби на папери, то її цілком не уділяють. І так дитина, скінчивши сільську школу, не вміє по українськи підписатись. А запитаєш її: пять рази шість, то почуєш: чидзєсця! От що з такої науки виходить!

Большевик нам не брат, бо як ти маєш добрі чоботи і сурдут, то ти вже буржуй, контрреволюціонер; маєш 5 морґів поля — ти кулак, куркуль, контрреволюціонер! А хто-ж до лиха пролетар? Чи тільки ті, що пропили своє майно і тепер хотять знов рівного поділу?

Чи братом нашим є сусід (Поляк), котрий хоче поживитися нашою прадідною землею і роздаровує її пройдисвітам, або що хоче за нашу нафту-сіль удержувати півміліонову армію на закріпощенне нас і наших нещасливих братів Білорусинів, Литовців та инших?

Не там нам сонце сяє, а вдома, де нема непрошених опікунів!

Кождий з Вас знає, без ріжниці партійної, що просвіта і наука — се головні основи життя людини. Чоловік темний — се живий інвентар на оборі пана, котрий його пожене, куда захоче, продасть, кому захоче, подарує, заміняє, взагалі: зробить з ним, що схоче.

От і зрозуміли наші покровителі, чого нам треба і тому звернули всі свої зусилля, щоби погрузити нас у темноті, винищити нашу хлопську інтелігенцію, яка ще декуда осталa, а відтак гнати нас, куда захотять. Замкнули вступ на університет, нових шкіл не позволяють навіть зі складок утримувати, в народних перестали учити рідної мови; не допускають навіть учителів-катехитів до науки релігії, силоміць перетягають на свою віру і т. д. без кінця.

Що се значить? Сe йде духова смерть народа, а марево її страшне! Свідомі одиниці останками сил напружаються, не хотять дати народови загинути, кидаються, рвуться, кличуть помочі! А ті, що з боку прислухуються, перечаться: чи се буржуї, чи ні?

Шаную, поважаю і клоню свою сиву вже голову перед всякими переконаннями партійними, але тільки тоді, коли вони позволяють і другим мати свої власні переконання, свою волю гадок, слів і діл! Хто не хоче другому признати свободи, сей не є чоловіком з якоюсь ідеєю, а подібний до дикого звіря, що всіх хоче знищити, а сам наживатися чужою кровю.

Небезпеку, яка нам грозить ізза темноти, зрозуміла частина нашої хлопської інтеліґенції і всіми силами взялася до удержування приватних шкіл із складок. Найнужденнійший нині стан учителів і урядників, що має по 15 до 20 тисяч пенсії, то є тільки, що 3 до 4 доляри на місяць, оподаткувався нині так, що третину своєї пенсії, з якої сам не може виживитися, віддає то на Рідну Школу, то на Захист сиріт, то на Інвалідів, то на Охорону Могил Героїв, то на вдови і сироти, то на інтернованих і полонених, то на Незалежну пресу — а на всьо мусить дати! Бо до нашого села не так легко дібратися. Той будується, той купує коні або віз, бо йому забрали, той не хоче дати, той боїться халепи; а як котрий вже дасть, то найвисше 100 марок, що значить тільки, що колись 6 до 8 сотиків.

Мимо того ми таки удержуємо двайцять кілька приватних шкіл, але чи вони можуть вдоволити наш 4-міліоновий нарід? Нам треба тисячів шкіл, не десяток! А на се нас не стати. Тому я рішився оснувати тут в Озірній з початком другого шкільного року приватну ґімназію, бо Озірна і сусідні села дадуть легко 50 учеників до одної кляси, а таких великих кляс нема тепер і по містах. Та вже в тім році зробив я початок і вчу 13 учеників з самої Озірної ґімназіяльних наук — наразі яко приватні лекції в своїй хаті. Але для більшого числа учеників треба більшої хати і в тій цїли я звертаюся до Вас, Дорогі Товариші-Земляки: Поможіть нам в будові сеї святині науки в Озірній! Нехай в Озірній пишається на другий рік дім з написию „Приватна українська ґімназія — дар бостонської озірянської громади — свому рідному місточкови!"

Спитаєте — чи позволять на се? По перше, що до сего часу сподіємося зміни, бо дім може станути під дахом в маю або червни, по друге — на способи є спосіб... Словом, колиб не можна було, ми-б не зачинали роботи. Але о власних силах ми не зможемо сего доконати і тому звертаємося з просьбою до Вас, бо Ви вже знаєте добре світ, знаєте оцінити науку та її вартість, знаєте, що до сеї святині не будуть ходити діти буржуїв, але наші рідні селянські діти, діти Ваших братів та сестер!

Відповідний дім на 4 кляси з сяким-таким уладженнем буде коштувати тепер около 1.200 долярів. Сто двайцять членів по 10 долярів і вже діло готове. Комітет вибраний ще не уконституований, але в першій мірі увійшли до него люди, які вже сего року мають у мене в ґімназії дітий, то є: Кузьма Микола, Ілько Кулик, Василь Волошин, о. Танчаківський, та і я. Коли би прийшло до будови, то буде вибраний Комітет будівельний, але вперше чергу мусимо зараз розпочати роботу, то є закуповувати матеріяли, бо ціни ростуть як на дріжджах. Вже за 1 метричний сотнар опалового дерева жадають 1.000 марок, а що за будівельне?!

Чекаємо проте Вашої помочі і в тій надії, вже згори дякуючи Вам за Вашу щедру поміч, остаємо з поважаннем

ЗА КОМІТЕТ:

Петро Мороз.

Окрема відозва в справі матеріяльної підпомоги для громадянської роботи українських патріотів в Озірній була вже поміщена в 218-тім числі „Свободи" (з 20. вересня б. р.). Тепер п. Николай Давискиба, котрий дуже горячо сею справою занимається, повідомляє ширший загал, що на загальних зборах дня 9. жовтня б. р. вибрано в Бостоні Український Комітет в справі будови приватної української ґімназії в Озірній. Сей комітет зібрав уже трохи гроша і чекає на дальші жертви, щоби можна було вислати до старого краю якусь поважнійшу суму.

Сподіваємося, що по прочитанню листа проф. Петра Мороза поспішать зі своїми жертвами не тільки Українці з Озірної і з сусідних сіл зборівського повіту, але всі щирі Українці в Америці, бож ті діти, котрі покінчать свої студії в ґімназії озірянській, будуть служити цілому українському народови, а не лише своїм землякам з Озірної, зглядно з повіту зборівського.

Пан Давискиба запевняє, що імена всіх жертводавців і їх ласкаві жертви будуть вислані до Озірної, а там оголоситься їх публично і запишеться в книги на вічну память усім грядучим українським поколінням.

Всякі датки проситься засилати на адресу секретаря Бостонського Комітету: **Mr. Nicholas Dawyskiba, 204 Dartmouth St., Boston, Mass.**

(Всі українські часописи проситься о ласкавий передрук наведеного висше листа. — Н. Д.)

ЯКНАЙСКОРШЕ ДО РІДНОГО КРАЮ

МОЖЕТЕ ТЕПЕР ВЖЕ ДІСТАТИСЬ ТДУЧИ ЛИШЕ ПОСПІШНО-ПОЧТОВИМИ КОРАБЛЯМИ, ЯК:

Америка і Джордж Вашінгтон.

ПРОСТО БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ДО БРЕМЕН. РІВНОЖ, СПРОДАЄМО ШИФКАРТИ НА ГАМБУРҐ, АНТВЕРП І РОТЕРДАМ, СТИСЛО ПО ЦІНАХ КОМПАНІЙНИХ.

ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ

ПОСИЛАЄМО І ВИПЛАЧУЄМО В АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ, ТЕЛЕҐРАФІЧНО ДО 3 ДНІВ А ПОЧТОЮ ДО 4 ТИЖНІВ.

Спроваджуємо родини і кревних до Америки

У ВСІХ СПРАВАХ, ПРАВНИХ, НОТАРІЯЛЬНИХ, ЯК ТУТЕЙШИХ ТАК І В СТАРО-КРАЄВИХ, ЗВЕРТАЙТЕСЬ ДО:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ПАНОВЕ СЕКРЕТАІ БРАТСТВ! ТОВАРИСТВ РІ І УРЯДНИКИ

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

КОЛИ ВАШЕ БРАТСТВО ЧИ ТОВАРИСТВО ПОТРЕБУЄ НАРОДНОГО АБО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРА, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ВІДЗНАК, ШАПОК АБО ИНШИХ РІЧИЙ, ТО ЗВЕРНІТЬСЯ ДО НАС З ЗАМОВЛЕННЄМ.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР

2x3 стін	3x5 стін	4x6 стін	5x7 стін
$2.25	$4.00	$5.25	$7.25

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР З ГЕРБОМ НА ОБІ СТОРОНИ

2x3 стін	3x5 стін	4x6 стін	5x7 стін
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами та в шапках. — Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірєм, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми уділимо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальоґ з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

ШИФКАРТИ

продаємо лише по компанічних цінах на всі лінії до Галичини із Галичини і до всіх частий світа.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю ми стрічаємо на стаціях, забираємо їх на нічліг до власного чистого і здорового еміґраційного дому, опікуємо ся їх пакунками, котрі на жадання таком асекуруємо і перевантажуємо їх пакунки безплатно у своїм стороджі аж до дня відїзду кораблів.

ПАШПОРТИ виставаємо сю зовсім безплатно.

ГРОШІ висилаємо до всіх місцевостий рідного краю по денним курсі телеґрафічно, чеками і почтою і даємо за гроші повну ґарантію. Після доручення грошій даємо оріґінальні посвідки від осіб, котрим переслано гроші.

ВСІЛЯКІ старокраєві справи судові і нотаріяльні успішно полагоджує наш нотар.

Також у всіх прочих справах уділяє совісної поради і дає чесну, скору і точну обслугу найстаршай

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР

на розі Третої Евні і 6-тої улиці в Ню Йорку.

HENRY C. ZARO, Banker
39 Cooper Sq. Dt.U. New York

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОРАЗ ПЕРШИЙ! НЕБУВАЛА НАГОДА!

ШКОЛА ФОТОГРАФІЧНА

З днем 1-го падолиста отворено Школу Фотографічну. Курс тревае 3 місяці. По укінченю курсу може кождий мати забезпечене бутє. Задля дуже низької оплати належить вписуватися на курс як найскорше, бо число учеників є обмежене. Виклади штуки фотографічної відбуваються в мовах польській, українській і англійській. До школи приймається мущин і женщин. По інформації просимо голоситися листовно або особисто під ч. 56,57,9

133 SECOND AVENUE, NEW YORK CITY (двері 30)

ІНСТРУКТОРИ:

Пероній Ляхович   Теофіль Лопушанський   Юрій Моріс

УВАГА: Надмінюємо, що п. Ю. Моріс є артистою в фотографічній штуці і працює у найбільшої фірми Underwood-Underwood при 5-ій евені в Ню Йорку.

ВЕЛИКА ПАРТІЯ УКРАЇНЦІВ

вибирається до краю кораблями „Джордж Вашінґтон" 3-го вересня; „Ордуна" 10-го вересня. На цих кораблях даємо вигідні каюти на 2 і 4 людей і окремі для родин. На бажання асекуруємо куфри.

О пашпорти стараємось в короткім часі.

Гроші пересилаємо до всіх частей світа скоро і найдешевше. Коли хочете відїхати до краю в товаристві краянів і бути обслуженими чесно, то ще нині шліть завдаток на каюту на одним з повисших кораблів до:

EMIL KISS, Banker
133 Second Ave., New York, N. Y.

Corner 8th Street

ДОПИСІ

КЛІВЛЕНД, О.

Збіговище Лейбових наймитів.

Дня 2. жовтня б. р. відбулося тут большевицьке „віче", скликане наймитами московського Лейби, котрі хотіли від темного народу вимантити дещо гроша на поміч „савєтській Рассеї". На большевицьких відозвах, які запрашали „товаришів" усякого роду і плоду на се інтернаціональне збіговище, була така „велика купа великих слів", що мене також зібрала непереможна охота подивитися на комуністичну комедію, хоч я згори знав, що там чесному чоловікови голосу не дадуть. Але цікавість перемогла...

О годині 2-гій пополудни приходжу я до заповідженої ґалі (при Калидж евені) і бачу гурток людий, котрі говорять з собою по українськи. Коли я до них наблизився, тоді обернувся якийсь панок з чотирма очима і каже до мене: „Товагишу, ідіть на гогу!" Пішов я „на гогу", а по дорозі думаю: „Се безперечно один з тих „Українців", котрі у вільних від большевицької роботи хвилях за онучами по улицях звиваються".

Заледви я опинився в дверях салі, аж тут прискакує до мене якесь дівча з довгим і закривленим вдолину носом, як коса з кісятем, тай зі словами „ю ар френд оф Рошія" чіпає мені до ковта (сурдута) якусь піну (шпильку). Входжу до середини і чую, як якийсь горбатий жидок кричить, яке то в Росії добро. „Там — каже — нічого не треба робити, лише їсти і спати. А хто хоче такого добра, то нехай зараз дає всі свої гроші для голодуючих большевиків".

Один відважний Українець запитався чемно комуністичного „спікера", хто буде ратувати наших голодуючих братів у Галичині. У відповідь сфанатизовані „товариші" вхопили сього Українця за ковнір і зіпхали його долі сходами аж до входових дверий будинку.

От така то „культура" в Лейбових наймитів. Як упімнешся за правду, то вони тебе фляшкою по голові почастують, або по сходах на долину зіпхають. Такої „крепкої" культури нема ніде в цілім світі — хиба в одних большевиків та в їх найщирійших політичних товаришів: ляцьких колтунів і розбійників.

Розбій, злодійство, підступ, брехня, шахрайство і душогубство — се та глибока „наука", яку проповідують московські і ляцькі дурисвіти.

Я заложуся, що з тих гроший, які московсько-ляцько-жидівське шумовиннє зібрало на тім своїм „вічу", ані один цент не дістанеться до Росії! Як ті „жертви" не завязнуть таки межи місцевими „товаришами", то вже напевно застрягнуть у головній большевицькій кватирі в Ню Йорку, бож большевицькі святці, хоч многі з них обрізані, жидівською манною не жиють...

Український робітник.

ВІДОЗВА

ДО ХВ. ТОВАРИСТВ, БРАТСТВ І СЕСТРИЦТВ В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Наша громада готовиться до великої народної манїфестації і віча на день 11. падолиста б. р. Вибраний до сего спеціяльний комітет просить отсим і взиває всі місцеві Товариства, Братства і Сестрицтва, щоби чим скорше відбули спеціяльні мітінґи і на них зобовязали всіх своїх членів до участи безуслівно, під карою, а також аби зібрали між собою гроші на покриттє конечних видатків. Час короткий! Мусимо ділати скоро і рішучо! Час показати любов рідного краю ділом, а не лише словом. Тож до діла, Браття і Сестри!

ЗА КОМІТЕТ:

П. Дмитрів, предс.; **М. Рось**, кас.; **Г. Павлик**, секр.

ПІТСБУРГ, ПА., С. С.

Заходом Української Громади в Пітсбург, Па., на Сант Сайд, відбудеться

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЗИЧКИ

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДА,

в ґали церковній при улиці 7-мій і Карсон, о годині 3-ій пополудни.

На тім вічу буде промовляти Др. Лука Мишуга, представник галицького правительства і инші бесідники. Запрошується на це віче всіх тих, котрі почуваються Українцями, як з Пітсбурга так і з околиці.

52|57   Вічевий Комітет.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

NEW HAVEN, CONN.

Заходом Драм. Кружка „Бандурист", відбудеться в Ню Гейвен дня 5-го падолиста (новембра) 1921 р. на церковній ґали під ч. 127 Парк стр. **ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ** в честь Івана Франка. Початок точно о годині 7-мій вечером. Концерт великий, бо складаєсь з 27-ох точок. Тож запрошуємо усіх, де всі спільно відсвяткуємо сей концерт в честь нашого найбільшого галицького поета та мученика Івана Франка. — За добре виконанне програми ручить

56,7,8   „Бандурист".

SHENANDOAH, PA.

Заходом Товариства „Боян" в Шенандоа, Па., відограється **в неділю, 6. падолиста 1921 р.** в Парохіяльній ґали театральне представленне **„КАРА ЗА ГРІХ"**, сумний образ з життя американського народа в 3-ох діях. Початок о годині 7.30 вечером. Вступ 75 і 50 цнт., для дітий 25 цнт. Запрошуєся всіх Українців місцевих і доокличних прибути як найчисленнійше на се представленне.

57-58   КОМІТЕТ.

NEW YORK, N. Y.

Заходом Українського Товариства „Зоря" в Ню Йорку, Н. Й.

— відіграєть —

Т-во Русько-Український Народний Театр

ДОКИ СОНЦЕ ЗІЙДЕ РОСА ОЧІ ВИЇСТЬ

в неділю, 6-го падолиста 1921 р.

в Українськім Народнім Домі, 217-19 East 6th Street, New York, N. Y.

драма у 4-ох діях Кропивницького, зі співами і танцями

Режисер: В. Карпович.

Управитель хору: В. Садко.

Початок о годині 7-ій вечер.

Вступ $1.00, 75 і 50 центів.

На це представлення просимо всіх Родимців з Ню Йорку і околиці. По представленню буде баль при добірній музиці, тож кождий буде мав нагоду добре забавитись.

57,59   КОМІТЕТ.

ШИФКАРТИ, пашпорти, висилка гроший, справи нотаріяльні, чесно і тано особисто або листовно полагоджує **John Haniak, нотар** 613 CARSON STR. S. S. PITTSBURGH, PA.

Даром фотографії на пашпорти.

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ

Перший Український Хиропрактор

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить ріжні задавнені хороби так

МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН

Ню Йорк офіс: 335 E. 18th Street.

Понеділок, середа, четвер, пятниця від 10. рано до 7. веч.

В неділі від 10. до 1.

Нюарк (Newark) офіс: 3 Belmont Ave. (cor. Court St., коло церкви) вівторок і субота від 2-ої пополудни до 7. вечер.

DR. M. SMITH

16 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072

коло Церкви св. Юрія

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Наймодернійші електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години принятя: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.

111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР. вчс

Години урядові: 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4493.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

327 E. 17th St., New York, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРҐ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304 — 2nd AVENUE,

межи 17. а 18. улицею

NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; старанна, цілковита і скора наука; приймаєсь кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛЬОМ. АДРЕСУВАТИ: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Телефон: Stuyvesant 933.

СПЕЦІЯЛІСТ

НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУЩИН

ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ

Dr. ZINS

110 EAST 16th STREET, NEW YORK

Год. від 9. рано до 8. вечер.

В неділі від 9. рано до 4. попол.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Читач „Свободи", Ню Бедфорд, Масс. — Вашу допись ми покищо відложили. Як пришлете нам своє повне імя і назвиско, то ми її помістимо; а як ні, то викинемо до коша, бо безіменних дописий „Свобода" не приймає. Стільки вже разів була про се мова, а Ви не звертаєте на се уваги. Пощо-ж Ви висилаєте свої дописи до „Свободи", коли не маєте до неї довіря?

Член 207-го відділу У. Н. Союза в Турнерс Фолс, Масс. — Ваша допись і лист зі старого краю будуть поміщені, як прийде на них черга. В нашій редакційній теці є, під пору кількадесять дописий з ріжних місцевостий і кільканайцять старокраєвих листів. Усі ті надіслані нашими дописувателями матеріяли ми радо помістимо в нашій часописи, але не можна помістити всього нараз. Будьте терпеливі!

НАЙНОВІЩИЙ КАТАЛЬОҐ КНИГАРНІ „СІЧОВОГО БАЗАРУ" ВИШЛЕМО КОЖДОМУ ДАРОМ SICHOVY BAZAR 34 E. 7-TH ST. NEW YORK, N. Y.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, дня 5. листопада, о годині 7-мій вечером в ґалі Народного Дому під ч. 72 Морріс стріт. Кождий член повинен прибути на мітінґ і заплатити свої вкладки по конець сего року. Після ухвали з річного мітінґу, кождий член має платити вкладку за оден місяць наперед. Є також другі важні справи до полагодження. Член котрий не прибуде на той мітінґ і не вирівнає своїх вкладок, буде суспендований. — А. Онисик, секр. фін.

ҐЛАСТОНБУРІ, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 138, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, 6. падолиста, в ґали Гаврила Дзядика під ч. 123½ Oak St. На порядку нарад є важна справа до полагодження. Кождий член має прибути на означений час.— С. Конікевич, предс.; В. Блажейовський, секр.

CURTIS BAY, MD.

Сим повідомляємо всіх парохіян, щоби зійшлися на **МІТІНҐ**, котрий відбудеся **6-го падолиста** о 2-гій годині, в домі парохіяльнім під числом 121 Church St. Конечно треба всім явитись, бо маємо дуже важні справи до полагодження. 57

Е. Винницький, предс.,

А. Хімяк, секр.

НЕБУВАЛА НАГОДА.

500 крáсних книжок, ріжнородного змісту, до розсилки за адреси.

Хочете дістати одну з них?

Присилайте як найскорше 10 добрих адрес своїх знакомих з Вашої місцевости і сейчас одержите гарну книжечку зі старого краю.

Хто пришле 20 адрес, тому вишлеться дві книжечки або одну більшу.

Спішіться. 51,7,3

Сейчас присилайте адреси і 3 почтові марки по 2 центи на пересилку книжки.

KNYHARNIA UKRAINSKOHO BAZARU,

245 Court St., Newark, N. J.

ДОТЕПНИЙ ОСУД ЕДІСОНА.

Едісон запитаний одного разу, чи завдячує він своє поводженне інспірації, відповів: „Ні, я завдячую се перспірації". Інспірація значить тесаме, що витворення нової гадки, а перспірація значить тесаме, що тяжка праця. Винахід тяжкої праці датуєть ся від дуже давних літ і хотяй богато пробувало дійти до щастя, без тої праці, помимо того всего, позістала вона до тепер як найпевнійшим посередником до осягнення поводження в життю. Як хтось спитавбися о причину поводження Трінера Гіркого Вина, то фірма Joseph Triner Company з певностю повторилаби осуд Едісона. В нинішній порі Трінера Гірке Вино є знаним середником в кождім закутку Злуч. Держав і Канади, яко найбільше відповідний у випадках лихого апетиту, затвердження, болю голови і инших долеґанвостий походячих з забурень жолудка. І кождий посідач є щирим пропаґатором, лишень серед ствердження тих фактів. П. Генри Немайер пише до нас в дни 27. серпня з Larchwood, Ia.: „Один з наших сусідів показав мені Трінера Гірке Вино яко таке, котре увільнить його з жолудкових ґазів. Пришліть його на мій адрес так скоро, як можете". Жадайте у Вашого аптикара або спродавці лікарств як також питайте і про инші средства ліків Трінера і їх скуточні результати.

ДО РОСІЇ ЧЕРЕЗ ОДЕСУ.

Корабельна лінія Кунард впровадила нові удогіднення для підданих російських пасажирів і для тих, котрі хотять їхати до Росії, даючи їм спромогу дістатися сею лінією до Росії через Неаполь в Італії.

Сею дорогою можна дістатися в короткім часі на добре звісних зі своєї скорости кораблях Лінії Кунард, які з Неаполю перевозять пасажирів до Одеси, яка є одинокою пристанею де перепускають Росіян і других пасажирів до Росії, підчас коли жаден з Балтійських портів не є отворений для переїзду російських горожан.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 мінут ходу від міста, в містіже 6 фабрик. Голоситись устно або письменно до: 95-

T. J. HRYCEY & CO.,

329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

НА ПРОДАМ МАЛА ФАРМА, 15 акрів, в тім 2 акри грубого ліса; засіяні 2 акри жита, 3 акри конюшини; вода перепливає через пасовиско; дім на 5 кімнат; вода в хаті, будинки нові, стодола, шопа, стайня, курник, кровітня, 1 корова, 1 кінь, 2 безроги, 40 курий, 250 бушлів кукурузи, 100 бушлів вівса, сіно, бараболі, капуста. Спродам і форнічі і другі дрібні знаряди фармерські, 3 вози і упряж. До склепів 10 мінут ходу; близько до млина, школи, стації і костела. В сусідстві много фармерів. Ціна $1500. Добра нагода купна в нинішним дорогім часі. Пишіть сейчас до: **STEPHEN SUPYK, Cookstown, N. J.** 56-59

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

100 акрів, 65 орної чорної землі а решта добрий ліс і пасовиско, 8 кімнат дім і всі другі постройки, 12 тон сіна, 65 бушлів вівса, 200 бушлів кукурузи і весь другий збір, 6 коров, 11 безрог, 1 кінь, 170 курий, 180 бушлів картофель. Ціна $3.600, готівка $1.400. Маємо богато других фарм від $3.000 до $10.000. 54-57

W. PASKA,

245 Court St., Newark, N. J.

SANTAL CAPSULES MIDY — СКОРА ПОМІЧ на катар міхури і точі. Певно і успішно. Кожда капсуля означена MIDY. Стережіться відробів.

КРИМІНАЛЬНЕ БЮРО ДЕТЕКТИВІВ

Подайте Ваші скарги до нашого Бюра. Арештуємо того, котрий Вас обікрав або ошукав. Колектуємо довги. Відшукуємо жінку або мужа, коли Вас покинули. Полагоджуємо справи непорозумінь сопруженських. Приймаємо справи по цілій Америці і Канаді. Наколи трафиться вам випадок, удайтеся до мене а я вам допоможу ріжними способами. Голосіться до:

GELLES DETECTIVE BUREAU,

318 Broadway, New York City

Room 1, 2, 3.

СТІННІ КАЛЄНДАРІ НА РІК 1922 ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ

На увагу заслугує календар виданий в память Ів. Франка, з гарним портретом, в прекраснім обрамованю, в українських мотивах в трех кольорах. ЦІНА 25 ЦНТ. 33-41ч—

Шторники, бізнесмени і агенти котрі бажають купити більшу скількість, дістають значний опуст. На жаданне висилаємо 10 ріжнородних календарів за попереднім надісланнем $1.50. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA Im. T. SHEWCHENKA,

168 E. 4th Street, New York, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.

115 Ave. A., NEW YORK, N.Y.

Telephone: Orchard 2588.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую сестру КУЛЬБАБУ і своїх знакомих з села Кизлів, повіт Бережани, Гал. Хтоби про них знав або вони самі зволять повідомити: **Senia Kulbaba, 6904 Parkwood, Detroit, Mich.** 56-57

ПОТРЕБА здібного кравця до мужеської роботи. Стала праця. Платня після умови. Голоситись до: **A. Pasicznyk, 513 E. 16th Street, New York, N. Y.** 55-57

ЗАПРАВИ ВІЛЬНІ ВІД АЛЬКОГОЛЮ, найліпшої сорти в ціні $3.75 за 4 унц. $7.50 8 унц., $10 пайнт Gin, Rye, Bonded, Brandy, Scotch, Bourbon, Rum. **BEACON BEVERAGE COMPANY, 16 Beach St., Dept. F. 4, Boston, Mass.** 47,3,9,5

Пошукую свого стриєчного брата **ІЛЬКА КОРОСТЕНСЬКОГО** з села Арламова, Дрогобицького повіту, Гал. Я походжу з села Квасинина, пов. Добромиль, син Івана, а тепер перебуваю в Чехії в укр. бригаді. Моя адреса: **Nykola Korostenskyj, Ukr. Vojennyj Oddil, Most (Bruex), Checho-Slovak Rep., Europe.** 57

НА ПОБУДОВАННЄ ФАБРИКИ ПРОТЕЗ

(виробів штучних ніг, рук і др. хірурґічних річий) для заосмотрення інвалідів-Українців з часів війни вислано до Укр. Гор. Комітету у Львові жертву Йосифа Зазуляка з Ворчестер, Масс. $6.25 і жертву Теод. Пташинського з Майнерсвіл, Па. $2.00, разом $8.25, менше 75 цнт. оплати пересилки через Амерікен Експрес Ко. ч. посвідки 2036893.

Адмін. „Свободи".

R. J. GLICK АГЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находиться в

WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

НЕ ПАДАЙТЕ ДУХОМ!

Що Ви не знаєте англійської мови, і запишіться сьогодня а через 3 місяці Ви будете володіти таким богатым даром, Вам буде все доступне і Ви будете на рівні з Американцями, а чому? Тому, що Ви будете говорити, читати і писати по англійськи. Ми учимо через переписку почтою за малою оплатою а для Вашої великої користи. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: 99-01

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,

Dept. 46, 525 West 47th St., New York City.

ХТО ПРИШЛЕ ОДНОГО ДОЛЯРА той отримає чудову книжку під заг.:

„ПОЗА МЕЖАМИ БОЛЮ".

Дісталисьмо тисяч книжок з Европи, котру написав Др. Осип Турянський. Ся книжка так займаюча, що хто замовить одну, то допера зрозуміє, що то значить воєнне лихоліте і яка туга за рідними, котрі лишились в дома. Прошу писати на адресу: 57ч—

НИКОЛАЙ НАВРОЦЬКИЙ,

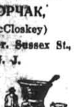
1011 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСЬКА АПТИКА І ДРОҐУЕРІЯ

МИХАЙЛО УГОРЧАК,

(Давнійше C. J. McCloskey)

216 Washington St., cor. Sussex St., Jersey City, N. J.

Приладжує ліки після лікарських рецепт скоро, сумлінно і по умиркованій ціні. Має на складі великий засіб ріжнородних зел і корінів, всі американські і заграничні патентовані ліки, масти, пілі і т. и., великий вибір перфум, пудрів і других косметиків і взагалі все, що входить в обсяг аптики і дроґуерії. Морожене і Сода.

Довголітна практика і фахові державні дипльоми дають найкрасшу запоруку сумлінної, скорої і гречної обслуги. 107ч—

Отворене кождого дня в тижни включаючи неділі і свята від 8-ої години рано до 11-ої вечер.

Екстра! Читай і другому передайте! Екстра!

На зимовий сезон ми робимо спеціяльні теплі сподні на зиму, зі сукна темно шарого підходяче в кольор чорний, тому пасує до кождого сута. Сукно се є абсолютно з чистої вовни, грубе мов диль, а мягоньке паче пух; тому дуже красно носить ся і гріє мов кожух, а що ткане з найліпшої вовни і густо бите тому сильне як скіра. Сподні сі продають по шторах по $10.00 ми зробим їх вам на ордер за $5.98 тільки. Сподні зі сукна темно бурого в чорні смушки робим на ордер по $3.98; їх в склепах продають по $6.50. Хто бажає мати сподні, котрі гріють як кожух, най ордерує за $5.98; їх витревалість ґарантуємо на 3 роки, а хочете сподні тані, красні, сильні а дешеві, купіть собі за $3.98; їх витревалість ґарантуємо на 2 роки. Крій дістанете „фух пеґ" або звичайний підшивка шовкова кишені з Манчестер полотна 2 інчі кофи. Всі шиті до паска і шлийок. Наша спілка чисто Українська, зятрудняє лише найзнаменитших своїх експертів в кравецькій штуці. Перед высилкою кожда сподня 2 рази еґзамінована до вашої міри; тому за припасовине ми повсім ґарантуємо. В послідним році ми здобули рекорд позаяк 47.000 сталих костумерів постійно обслугуємо, тому і ви не викидайте гроша в жидівські та польські руки а ордеруйте з повним довірєм. Випишіть свою міру або ниткою зміріте себе в поясі і штанину від кроку до долу. Залучіть 30 центів в марках на пересилку (60 цнт. від 2 сподні), решта при відбірці.

ДАРОМ ЗОВСІМ бритву імпортовану з Німеччини срібної оправи в ціні $3.50 отримає кождий оден хто сейчас вишле ордер на 2 сподні, не робить ріжниці в якій цінь потребує або ні. Пропорція оферта золота для кождого одного без огляду на се чи сподні. Ми не управляємо як другі; наш ключ се чесний бизнес в що се оферта дорога тільки виключно на 14 днів а не довше тому пишіть сейчас до нас на адресу:

HERCULES PANTS MANUFACTURING COMPANY,

1206 N. Irving Avenue, Dep. S. Chicago, Ill.